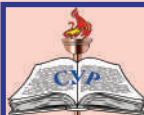

Дзвоник

№ 208-209

Журнал для українських дітей Румунії

Місячник Союзу Українців Румунії. 17 рік видання, серпень-вересень, 2024 рік

Дзвоник (Clopotel)

№ 208-209, 2024 р.

*Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.*

ISSN 2501-2630

ISSN-L 2501-2630

Над *Дзвоником* працювали:

Головний редактор: Людмила Дорош

Редактор: Ольга Сенишин

Редколегія: Міхаєла Гербіл,

Михайло Михайлюк, Михайло Трайста

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1

тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;

телефони/факси: 021-222-07-37

Adresa redakției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Електронна адреса редакції:

clopotel@uur.ro

Друкарня:

«RCR Print»,

Бухарест, Румунія

Дзвоник пропонує:

- * казки й оповідання
- * вірші, загадки
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * вироби своїми руками
- * дидактичну сторінку
- * переклади румунських класиків
- * сторінку народознавства
- * рубрику «Славетні українці»
- * рубрику «Вивчаємо англійську»

Дзвоник завжди радо прислухається до
ваших пропозицій і друкуватиме
надіслані вами спроби!

*На обкладинці робота Лідії Іванової «Літо тихо
відцвітає, в школі дзвоник вже лунає...»*

*Увага! За достовірність надрукованих
матеріалів відповідають їх автори!*

Наталя КАРПЕНКО

Учительська праця

Учительська праця – це зріст
і навчання,
Коли ти з прогресом у ногу ідеш.
Учительська праця – велике надбання,
Коли ти дитині себе віддаєш.

Учительський успіх – надія і віра,
Де такт і терпіння – як видих і вдих.
Учительський успіх – це розум і міра,
Вони вчаться в тебе, ти вчишся у них.

Учительські будні – недоспані ночі,
Окрилені ранки, насичені дні.
Учительські будні – довірливі очі,
Що дивляться в душу тобі і мені.

Володимир ЛУЧУК

Хто що пише

Пише хвостиком лисиця
слід по росяній траві.
Пише дятел, гарна птиця,
дивні знаки на корі.

Щось таємне пишуть риби
плавниками у ставку.
Зайчик сонячний на шибі
пише казку золоту.

Пише в хмарі блискавиця,
пише трактор на лану,
що уродиться пшениця,
дощ напоїть ярину.

Зелен клен химерні тіні
пише в парку на стежках.
Віражі свої в промінні
пише голуб, мирний птах.

В небесах під час навчання
вправи пишуть літаки...
Діти, сповнені старання,
також пишуть залюбки..

Ми, шкільна сім'я єдина,
пишемо за складом склад:
мама, сонце, Батьківщина,
наша рідна Україна!

Привітання СУР із новим навчальним роком

9 вересня стартував новий навчальний рік, сповнений емоцій та надій для учнів, батьків і вчителів. Звук шкільного дзвоника приніс радість нового початку. У цей день кожен школяр впевнено крокує назустріч новим знанням і новому досвіду, які визначатимуть його майбутнє.

Для вас, учнів, які вивчають українську мову, цей шлях має особливе значення, оскільки знання, які ви здобуваєте, та культура, яку ви вивчаєте, наближають вас до нашого коріння та багатой спадщини, яку ми поділяємо.

І в цьому навчальному році Союз українців Румунії буде поруч із вами, із такою ж турботою, завзятістю та відданістю справі виховання молодого покоління. Ми прагнемо забезпечити вас усіма необхідними умовами для досягнення успіху та бажаних цілей, тому, як і дотепер, СУР підтримуватиме вас конкретними діями, які допоможуть вам розпочати новий навчальний рік з ентузіазмом та безтурботністю.

Усім дітям, які вперше переступили шкільний поріг і вивчатимуть українську мову або навчатимуться українською мовою в усіх повітах та школах, де викладається українська мова, СУР подарував повністю укомплектовані рюкзаки. У селах і містечках, у всіх куточках країни ми дбаємо про те, щоб кожен із вас мав гарний старт і всі ресурси, необхідні для успіху. Ці рюкзаки – символ нашої турботи та поваги до вас.

Ми знаємо, наскільки важливим є рівний доступ до освіти, і те, що для багатьох з вас дорога до школи може бути довгою та виснажливою. Саме тому Союз українців Румунії продовжує забезпечувати безкоштовний проїзд у мікроавтобусах Союзу для учнів із більш віддалених населених пунктів, які вчаться в україномовних школах чи ліцеях. Ми хочемо зробити освіту доступною для всіх, незалежно від відстані чи труднощів.

СУР готовий підтримати й тих, хто наважиться йти далі та хоче поступити у вищий навчальний заклад, але не має достатніх фінансових ресурсів. Ми пропонуємо безкоштовне проживання в наших приміщеннях і, щоб полегшити ваш тягар, готові оплатити оренду тих, хто не може покрити ці витрати. Більше того, ми готові надати вам можливість працевлашту-

вання у Союзі, допомагаючи побудувати більш безпечне та краще майбутнє.

Навчання не обмежується лише шкільною партою, тому Союз продовжить надавати стипендії та премії за видатні результати у шкільних та позашкільних олімпіадах і конкурсах. Ми віримо у вас, у ваш талант і цілеспрямованість, і готові підтримати вас на шляху до досконалості. Освіта – це ключ до майбутнього, і ми дбаємо про те, щоб ви могли йти вперед, відкривати усі двері, які зустрічатимете на своєму життєвому шляху, та досягати нових вершин.

Дорогі учні, бажаємо вам сміливо та впевнено розпочати новий навчальний рік! Ви – наше майбутнє, ви продовжуватимете справу попередніх поколінь, збагачуючи спадщину нашої української культури та мови. Союз українців Румунії пишається тим, що був поруч із вами на кожному кроці, і запевняє, що залишиться таким же надійним другом, готовим підтримати вас у будь-яких випробуваннях.

Дорогі батьки, ми знаємо, що успіх кожного учня – це ваш успіх. Ми стоїмо поруч із вами і поважаємо вас за все, що ви робите для забезпечення найкращих умов для ваших дітей. Кожне ваше зусилля, кожен день, який ви проводите з ними, є важливим внеском в їхню освіту. СУР підтримує не лише учнів, а й їхні родини, адже освіта – це наша спільна місія. Разом ми можемо відкрити нові шляхи для майбутнього наших дітей!

Дорогі вчителі, ви є провідниками, які терпляче і мудро формують майбутні покоління. Своєю повсякденною працею ви передаєте знання, формуєте характери та надихаєте учнів на розкриття їхнього повного потенціалу. Ваша місія є дуже важливою, а Союз українців Румунії вдячний вам за всі зусилля та пристрасть, з якими ви підтримуєте україномовну освіту.

Бажаємо всім вам успішного навчального року, щоб кожен день наближав вас до ваших мрій та цілей! Нехай у вас вистачить сил, витримки та сміливості виходити за межі своїх можливостей, а ми, Союз українців Румунії, завжди будемо поруч із вами, підтримуючи вас на кожному кроці.

Щастя вам, дорогі учні, батьки та вчителі, у новому навчальному році!

Наталка ЛОГВИН

Орлині крила

– Сашко! Сашко! – гукала бабуся. – Прокидайся. Досить спати. Он сонечко як високо піднялося! А ти вчора обіцяв мені допомогти вибрати на городі свіжі огірочки. Вночі їх там, напевно, вже багато виросло.

– А що, бабусю, огірочки й вночі ростуть, коли сонця немає і навколо темрява? – спросоння запитав Сашко.

– Так, онучку. Природа так придумала, що у теплі літні ночі огірочки швидко ростуть і вранці їх можна вибрати.

Сашко неквапливо піднявся, зробив зарядку, умився холодною водою і вже збирався допомогти бабусі. Аж тут почулися дзвінки голоси Насті й Даринки.

– Сашко, ходім гуляти!

– О! Вже прибігли, – буркнув хлопчик. – Вам гратися хочеться. А мені потрібно огірочки вибрати.

– Та не переживай! – заспокоїла його Даринка.

– Ми тобі допоможемо їх вибрати, – запропонувала Настя.

– О, це класно! – втішився Сашко.

І діти, сміючись та галасуючи, побігли наввипередки на город. Працювали дружно й весело, змагаючись один із одним, хто швидше знайде огірочки і вкине їх у відерце. І не огледілись, як назбирали аж два відерця.

– Бабусю, поглянь, скільки ми назбирали огірочків!

– Ох, які ж ви гарні помічники! – задоволено вихваляла дітей бабуся.

Аж тут рипнула хвіртка і на подвір'я зайшли Оксана й Вітя. Побачивши їх, Сашко дуже здивувався:

– Дівчата, до нас мої хрещені батьки приїхали!

– Ох ти й виріс із того часу, як ми тебе не бачили! – вигукнула Оксана.

– Та й змужнів добряче! – додав Вітя і запитав: – А це твої друзі?

– Так, це Даринка і Настя. Вони живуть по сусідству. Сьогодні зранку ми разом вибирали огірочки.

– Ну ви й молодці! Гарні помічники є в бабусі, – похвалила Оксана.

– А де ж бабуся? – запитав Вітя.

– Вона у хаті порається, – поспішила доповісти Настя.

– А я ось тут, – добродушно посміхаючись, вийшла бабуся на поріг хати. – Я зготувала для вас пиріжки з вишнею.

– Добре, що у вас є такі гарні помічники.

– Так, – відповіла бабуся. – Вони мені справді допомагають. А коли втомляться, то заздрять пташкам, бо думають, що їм легко живеться, що вони лише літають і нічого не роблять, – з посмішкою старенька розкрила всі дитячі секрети.

– А хіба ви дітям не розповідали про те, як нелегко доводиться виживати великим і малим пташкам у природі? – запитав Вітя бабуся.

– Та ні, не було мені нагоди розповідати їм про це.

Тоді Вітя запропонував:

– А хочете, ми вам повідаємо про орлів, які живуть високо в горах? І як вони трудяться, аби на голих скелях збудувати своє гніздо, виростити пташенят і навчити їх літати та полювати?

– О! Це так цікаво. Розкажіть нам, – наперебій вигукували діти.

– Орли, – розпочав Вітя, – це великі хижі птахи, які мешкають переважно в горах, бо вони мають дуже великі крила і люблять високо літати. У них гачкуваті дзьоби, могутні кігті, надзвичайно гострий зір, що дозволяє їм із великої відстані бачити здобич та полювати на неї.

– А ще, – підключилася й Оксана, – орли будують своє гніздо з дуже міцних гілочок, які вони приносять у своїх дзьобах у те місце на високій скелі, яке вони самі обирають і куди ніхто не може добратися. Гніздо виходить гарне, проте дуже жорстке і холодне.

– Аби утеплити свою оселю, – продовжував Вітя, – орли починають вискубувати з себе пір'я і пух та затикати усі щілини, щоб їхнім пташенят було тепло й затишно. Так гніздо стає м'яким і теплим. І тільки тоді орлиця відкладає туди яйця та місяць висиджує пташенят, які з'являються на світ зовсім безпомічними і слабкими.

– А як же вони, маленькі, слабенькі й самотні, сидять у гнізді? – вирвалося у Насті запитання.

– Ні, дітки, – пояснив Вітя. – Орли завжди поруч із ними – і вдень, і вночі. Вони прикривають їх своїми тілами, щоб пташенята не замерзли. А коли йдуть дощі, то вони розправляють свої дужі крила і захищають ними малят. Ті швидко підростають і настає час, коли батьки починають виганяти їх із теплого гнізда.

– А як це вони виганяють пташенят із гнізда? – випалив Сашко зі здивуванням. І додав: – Вони ж можуть загинути!

На це відповіла Оксана:

– Спочатку орли сідають край гнізда і починають бити по ньому своїми крилами, щоб вибити з гнізда пір'я і пух.

– А навіщо вони це роблять? – не втрималася тепер і Даринка.

– Вони роблять це для того, щоб пташки не засиджувались довго у теплому гнізді, а почали вчитись літати, – м'яко продовжував пояснювати дітям Вітя.

– Звичайно, пташенята не відразу розуміють, що відбувається, і чому люблячі батьки перестають няньчити їх, чому вони, упіймавши здобич, не віддають їм, а сідають подалі від гнізда і самі споживають те, що вполювали, – додала Оксана.

– А чому вони так роблять? Я теж їх не розумію, – чесно зізналася Настя.

– А тому, – трохи притишено почав Вітя, –

що орли хочуть примусити пташенят, які вже мають свої крила, стати сильними, самим здобувати собі їжу. Зголоднівши, пташенята у гнізді розправляють свої крила, пробують піднятися над гніздом, проте бояться вилітати з нього.

– У якийсь момент, – пояснювала далі Оксана, – пташеня випадає з гнізда. Проте батько-орел вправно підхоплює його на свою спину і піднімає до гнізда. І так все відбувається до тих пір, доки пташенята не відчують силу у своїх крилах і не почнуть літати. Як тільки орлята відчули свої крила і навчилися літати,

батьки-орли беруть їх із собою, аби навчити їх майстерності полювати на здобич та самим виживати в природі.

– Ну що, дітки, почули, як насправді важко жити птахам, які так легко і високо літають над нами? – запитала бабуса, яка теж із цікавістю слідувала за розповіддю Віті та Оксани.

– Так, справді, нелегко їм виживати у природі, – задумливо підвів підсумок старшенький Сашко. Пташкам, як і людям, треба багато вчитись і трудитись.

– А тепер усі разом, дорогі мої гості, давайте ласувати моїми домашніми свіжими пиріжками. Сідайте, сідайте, – з незмінною посмішкою припрошувала бабуса і розсаджувала всіх за столом.

Аделя ГРИГОРУК

Пташина пригода

Легенька хвилька ледь чутно хлюпнула об берег. Качечка збудилася й виглянула зі своєї очеретяної хатинки. Надворі було ще темно, але їй уже не хотілося спати.

Качечка випливла на тихе плесо, кілька разів пірнула, а потім взялася збирати ряску.

– Напечу піріжечків для каченят, – подумала, наповнюючи ряскою корзинку.

Потім вона повернулася додому й заходилася коло печі.

За якийсь час в оселі запахло свіжими піріжками. А з глиняного горщика пішов смачний дух пшоняної каші.

Пробудилися каченята.

– Піріжки! Піріжки! – весело застрибали вони і, швиденько вмивши заспалі личка, заквапилися до сніданку.

Поки каченята із задоволенням його наминали, Качечка метнулася до сусідки – віднесла їй її діткам мисочку рум'яних піріжків.

Потім усі подалися на ставок.

Тут було чудово!

З неба сміялося сонце, віяв лагідний вітерець, з хвильки на хвильку перестрибував Сонячний Зайчик і пустотливо розбризкував навсбіч золоті крапельки води.

Слідом за Качечкою на плесі з'явилися сусідка Качка зі своєю галасливою сімейкою та водяна Курочка з чорненькими малятками. На другому боці плавали білі Лебеді з дітворою. Біля берега в ситнягу* поважно чалапала сіра Чапля.

Пташина малеча охоче гралася й пірнала. Дорослі приязно гомоніли.

І тут, саме тоді, коли Качечка показувала діткам, як збирати кушир**, з неба каменем упав Шуліка.

Він миттю вхопив гострими пазурами найбільше каченя. Почувся розпачливий і безпорадний писк.

Качечка побачила Шуліку й кинулася до нього. Гострим дзьобом вона боляче вщипнула його за кігтясту лапу.

Шуліка випустив маля і вчепився Качечці в крило.

Качечка закричала, закрутилася по воді, здіймаючи високі бризки.

– Допоможіть! – на весь голос заволатала вона.

Сонячний Зайчик, що якраз опинився поруч, блискавично метнувся до Лебедів.

* Ситняг – багаторічна трав'яна рослина родини осокових, що росте переважно на болотах та луках.

** Кушир – багаторічна трав'яниста рослина, що росте у воді; водяна кропива.

(Продовження на 12 сторінці)

Станіслав ШАПОВАЛОВ

Твій букварик

А ВИ ЗНАЄТЕ, ЧОМУ?

А ви знаєте, чому
Всі корівки кажуть: «Му»,
Песик – «Гав», баранчик – «Бе»,
Котик – «Няв», а кізка – «Ме»,
Жабка – «Ква», а ворон – «Кар»?
Це тому, що кожен з них
Має змалку свій буквар.

Із птахами він весну
Захотів прославить.

Г г

Зійшли сніги. Втекли морози.
Весна з горба вже їде возом.
Гусак із радістю гелгоче:
«В ставку купатимусь до ночі».

А а

Африканській антилопі
Не сподобалось в Європі:
Мало влітку там тепла,
А зима – холодна, зла.

Г г

Гедзь гойдався на ліщині,
Їздив верхи на коні.
Захотів ще й на хлопчині,
Та хлоп'я сказало: «Ні!»

Б б

На старій сосні в дуплі
Живуть білочки малі.
Ці руденькі гризуни –
Акробати-стрибуни.

Д д

Дятлик майстер: тук, тук, тук! –
Відлетів трухлявий сук.
Гарне видовбав дупло –
Буде білочці житло.

В в

Вужик виліз на сосну
Не заради слави.

Е е

Забіг страус за горбок,
Встромив голову в пісок.
Верблюду засміявся:
Ото-то сховався!

Анна ОВЧАРУК,

10 років

Повелителі усього живого

(Продовження з попереднього числа)

– Я ще молодий ластівка, який життя тільки розпочинає... Але та темниця гірша за найстрашніший сон... Нормальні істоти не будували б таке, – зауважив і Воїндобра.

Присутні в залі загомоніли:

– Вони праві...

– Нам брехали, а ми сліпо вірили!

– Нам треба бути уважнішими! – чулося з різних сторін.

– Знаю, це може здатися не в тему, але завтра 1000-річчя існування нашого царства. І я запрошую всіх на це свято! Будемо веселитися, спробуємо забути всі проблеми... Але однієї з них нам треба позбутися вже сьогодні. Думаю, ви здогадуєтеся, якої. І на цьому я оголошую наше зібрання закритим! Дякую всім, хто прилетів! – вигукнув на завершення Завойовувач.

Дракони почали розходитись.

– Єлизавето і всі інші, ви можете залишитися в палаці скільки захочете. Якщо вам знадобиться яка-небудь допомога, то я на задньому дворі. Я буду особливо радий, якщо ви завтра будете присутні на святі, адже в певній мірі воно й на вашу честь!

– Ми вважаємо за честь отримати запрошення залишитися тут на деякий час, Завойовувачу. Але мені давно час повертатися до своїх підданих, тому завтра, зразу після

свята я полечу до свого палацу. Дякую ще раз! – ввічливо й відверто розказала про свої плани Єлизавета.

– Ну що ж, якщо більше ніхто не хоче нічого сказати, тоді я бажаю всім вам гарно відпочити в першу чергу. Мені теж потрібен відпочинок, тому я залишаю вас. Ще раз ласкаво просимо до палацу Місячного саява і сподіваюсь, що ви гарно проведете тут час!

Розділ 15

Зрадницька згря і як всі позбулися проблемами під назвою Ланамі.

– Аааауууу, – на високій скелі вив темний вовк із червоними очима... Він спостерігав як ластівка (тобто Воїндобра) швидко летів до території ворогів – його ворогів. Він впізнав у ньому свого ще з першого легкого запаху, який досягнув носа Темного.

– Альфо! Я чув, що великого Локі вбили! Ланамі нам клялася, що з ним нічого не станеться і він скоро повернеться сюди, – доповідав сірий розвідник, якого його чорний командир з притиском перебив в кінці.

– Так, Ельварде, я прекрасно це знаю і пам'ятаю. ХТО це зробив? Ось що мене цікавить, розвіднику. Я сподіваюся, що не дарма послав тебе дізнатися про все.

– Я знаю, що Ланамі зробила так, що Локі зустрів свою смерть. Не забувай, він могутній вовк. Якийсь маленький дракон не міг би його вбити.

– Цікаво, дуже цікаво... Звичайно, не могло жодне слабке створіння вбити його. Ельварде, поклич бету. Мені треба негайно з нею поговорити. Що робити далі, я скажу пізніше.

– Буде зроблено, альфо! – і спритний вовк побіг шукати бету.

– Що ж... Якщо ЛАНАМІ допустила те, що Локі зміг хтось вбити, тоді це вона і винна... Адже той, хто ВБИВ Локі, не мав іншого вибору... Але все-таки краще подумати, порадитися з бетою.

Малюнок авторки

– Альфо! Ти мене кликав? – поцікавилася вовчиця з темною шерстю, яка аж виблискувала під місячним сяйвом.

– Так, бето, є розмова. Серйозна розмова...

Назад до палацу Завойовувича

– Єлизавето та всі інші, хто пройшов довгий шлях, щоб звільнити мене з великої темниці Жахомінії! Ходіть за мною! – вигукнув Завойовувич до своїх нових друзів.

Король королівства драконів повів їх до залу, де була Ланамі, прикована до підлоги заклинанням Воїнадобра.

– Як ми раніше обговорювали, нам варто позбутися однієї проблеми. Сподіваюся, за дві години ви вже відпочили і зможете стати свідками того, як ця проблема зникає. Воїнедобра, чи можеш ти перетворити цю дракониху на камінь навіки? – продовжив Завойовувич ввічливо.

– Так.

– Тоді... Зроби це! – так само ввічливо наказав король.

– Алькумананаіуя ладанакамунюль ненаразнананавірки! – і Ланамі перетворилася на камінь.

– Ну, тепер в нас на одну велику проблему менше! Дякую тобі, Воїнедобра! – вигукнув спокійний Завойовувич.

Тим часом...

Темний, порадившись із бетою, змінив свою думку на рахунок того, хто винен у вбивстві Локі.

– Всі вовки зрадницької зграї, прийдіть на мій поклик НЕГАЙНО! – провів Темний. – Сьогодні в нас буде довге полювання... По дорозі розповім, – стисло оголосив він і вирушив у дорогу, а за ним покірно пішли всі решта.

– Як ви знаєте, нашого брата Локі вбили, – і всі вовки жалібно завили. – Я дізнався, хто це зробив. Вбивці – це король цього царства драконів Завойовувич, срібний дракон, якого звуть Срібліно, королева сусіднього царства птахів Єлизавета і ластівка під найменням Воїндобра. Ми маємо їх знищити, щоб помститися за Локі!

– Альфо... Але ж в неповний місяць ніхто не йде мститися! До того ж, ми не знаємо,

хто точно вбив Локі. Можливо, нам варто почекати повні й зібрати більше інформації? – запропонувала вовчиця Синій.

– Так, ми не знаємо всіх імен, знаємо тільки декілька. До того ж, звичай можуть мінятися, бо я так сказав!

– Але ці звичай були у вовків ще здавна...

– СИНІЙ! Тобі нагадати, що було з тими, хто посперечався зі мною?! – він підійшов ближче до вовчиці. – І взагалі, ти тут нічого не вирішуєш. Ти прийшла з іншого союзу та зграї. Хіба це не підозріло? Ти ще й була лідером своєї зграї. Я наглядаю за тобою і знай: зробиш щось проти мене – не лишиться від тебе й мокрого місця. ЗГРАЯ! За мною, і швидше!

Темний знову подивився на Синього і презирливо кинув:

– Можеш не йти з нами.

Всі вовки на повній швидкості помчали до палацу Завойовувича.

Вовчиця, що залишилась позаду, розмірковувала: «Важко вести справу, про яку знають лише я та Вогняний. Не просто завжди робити правильний вибір. Думаю, настав час плану Б».

– Дух птаха, друже мій, вилітай з тіні! – неголосно сказала вона.

Перед нею з'явився той самий синій птах, який заспокоїв драконів, коли вони прийшли в палац Єлизавети не для хороших справ.

– Ми зробили добру справу, але треба вирішити ще деякі проблеми... І чому саме нам доводиться вирішувати всі проблеми... – Синій сумно посміхнулася.

– Зовсім скоро ми повернемося додому, нас зустріне Вогняний, так як це завжди було. Ти ж знаєш все це, ти знаєш, що буде далі. Тому давай зробимо, як завжди, правильний вибір.

– Синій, ми зробили помилку. Не можна було лишатися тут. Ти ж знаєш, яка небезпека чатує на цьому місці.

– Я знаю, Нічназоря. Не хвилюйся. Ми зробимо те, що маємо зробити попри усі небезпеки. До того ж, майбутнє можна трохи змінити. Не гаймо часу, бо в нас його обмаль. Біжімо до західної сторони палацу Завойовувича!

(Далі буде).

Всеволод НЕСТАЙКО

Пригоди Журавлика

– Не хвилюйся. Пильнуватиму. Покажи тільки, де його знайти.

– Отут, на горищі, у кутку, біля вікна. Журавлик, обережно ступаючи, підійшов до горищного вікна, витягнув шию і зазирнув на горище.

Кіт Мордан сидів біля маленького іграшкового столика, підперши голову лапою, дивився на пляшку з валер'яною і зітхав:

– Ех! Няв-няв!.. Після того, як я гепнувся з даху, щось зі мною зробилося – стала мені противна валер'янка. От лихо! От біда!.. Ех-хе-хе!..

Журавлик почекав, поки Мордан заговкне, і дуже лагідно почав:

– Пробачте, я знаю, що ви мене не любите, але... Мордан звів голову, і очі його зробилися жовтими.

– А-а, це ти?! Все-таки прийшов... Я ж казав, няв-няв... Один я знаю, де твій чижики. А щоб ти не сумнівався – ось перо з його крила, – і Мордан поклав на стіл маленьке пірце.

Журавлик придивився: справді, пірце було чижикове.

– Де він? – хвилюючись, спитав журавлик.

– Він живий?

– Живий. У клітці сидить. Приходь сьогодні, як смеркне, до старого будиночка на задньому дворі, поведи і покажу. Тільки один приходь, без нікого. І нікому-нікому не кажи про це. Бо як скажеш, загине твій чижики. Пойняв? Няв-няв!

Що було журавликові робити? Погодився він. Навіть Чик Чирикчинецькому всієї правди не сказав.

– Вибач, – сказав, – не можу тобі всього відкрити. Мусив я погодитися на Морданові умови – іншого виходу не було. Тепер це єдина моя надія.

– Що ж, справа твоя, – сказав Чик Чирикчинецький. – Тільки ще раз попереджаю – будь обережним. Дуже підступний тип цей Мордан.

– Постараюся, – сказав журавлик.

І от, коли смеркло, полетів журавлик на задній двір, до старого одноповерхового будиночка. У будиночку ніхто вже не жив, вікна і двері його були забиті дошками. Не

сьогодні-завтра мав приїхати бульдозер і розвалити, знести будиночок.

Кіт Мордан уже чекав журавлика на ганку.

– Покажіть, – сказав журавлик, опускаючись подалі від кота.

– Підійди до дверей і зазирни у шпарку.

– Тільки ви одійдіть на десять метрів.

– Будь ласка! Подумаєш!

– презирливо хмикнув Мордан, сходячи з ганку.

– Ну й страхополох ти, одначе, довгоносий! Я був про тебе кращої думки.

Коли кіт одійшов на потрібну відстань, журавлик наблизився до дверей і зазирнув у шпарку.

У напівтемряві важко було відразу щось побачити, але, коли журавлик добре придивився, то побачив, що посеред порожньої кімнати на підлозі стоїть клітка, і в ній скаче пташка.

(Далі буде).

●●● Славетні українці ●●●

Марія Примаченко

З Ольгою Сенишин

Ця проста сільська жінка є українською народною художницею в жанрі «наївного мистецтва», заслуженою діячкою мистецтв УРСР, лауреаткою Державної премії УРСР. Ці поважні звання вона отримала справедливо й заслужено ще за життя за своє дивовижне, казкове бачення світу. Народна художниця України Марія Примаченко створила понад 800 картин. Її твори дивували мистецький світ й експонувалися у Франції, Канаді, Польщі, Росії, Німеччині та в інших країнах. Протягом 1930-1980-их років відбулося близько 60 таких виставок. На її честь назвали малу планету 14624, ЮНЕСКО присвятив їй цілий рік – 2009, мистецтвознавці і біографи – безліч досліджень, енциклопедії та Вікіпедія – ґрунтовні статті. Вона належить до числа кращих художників-примітивістів світу, а її ім'я внесли до Всесвітньої енциклопедії мистецтва.

Народилася Марія Оксентіївна Примаченко (або Приймаченко) 12 січня 1909 року в Київській області, в селі Болотня, де і прожила все своє життя. Її мати була визнаною майстринею-вишивальницею, а батько – теслею з художнім хистом. У дитинстві хворіла поліомієлітом, і тому пройшла лише 4 роки навчання в звичайній школі. Все життя художниця переживатиме страшні болі, не одну операцію і практично на всіх світлинах буде з милицями. Але через ту ж хворобу вона стала не по-дитячому серйозною та спостережливою, загострила слух і зір, присвячувала чимало часу мистецтву. Марія стала майстринею на всі руки: вишивала, ліпила, створювала ілюстрації, художньо розписувала будинки, захоплювалася керамікою тощо.

Про ранню творчість мисткині згадувала так: *«Починалося все це так. Якось біля хати, над річкою, на завітчаному лузі пасла я гусей. На піску малювала всякі квіти, побачені мною. А потім помітила синюватий глей. Набрала його в пелену і розмалювала нашу хату...»*. На хату в розмальованих яскравих квітах, зроблених дитячими руками, приходили подивитися сусіди навіть з навколишніх сіл та просили і їхні хати прикрасити. Потім з'явилися жар-птиці та казкові звірі. За розмальовування будинку сусідів Марії віддячили поросям. Згодом саме це порося допомогло всій її родині вижити в голодні часи.

Несподівана слава прийшла до Примаченко у 27 років. У 1936 році «влада народу» прагнула бачити народ у мистецтві та залучала сільських самородків до навчання. Запросили й Марію до Києва навчатися в експериментальних майстернях при Київському музеї українського мистецтва, де вона й провчилася 3 роки. Роботи мисткині сподобалися і їх виставили на першій Республіканській виставці народної творчості, навіть виділили для них окрему залу. Марія стала відомою та отримала диплом I ступеня. Незабаром її роботи з'явилися на Всесоюзній виставці на Московії. Відтоді твори Марії з незмінним успіхом експонувалися в країні та за кордоном, про них виходили статті в періодиці та журналах. Музеї почали купувати роботи художниці і зараз вони зберігаються у найвідоміших галереях не лише України.

Роботи Марії Примаченко писані на звичайному ватмані простою гуашшю й аквареллю. У її картинах знаходять втілення ще язичницькі образи фантастичних чудовиськ і птахів. Вони зачаровують неймовірно доброю фантазією, точним, своєрідним колоритом і таємничою майстерністю. Авторка надихалася рідним довкіллям та народними піснями, давніми вишивками та орнаментами зі старовинних тканин, килимів, вибійок, а також формою святкових медяників у вигляді фантастичних звірів. До останнього жінка займалася творчістю: окрім картин зробила ілюстрації до 6 книг у видавництві «Веселка», продовжувала шити та вишивати оригінальний весільний одяг, славилася в селі випічкою весільних виробів із тіста тощо. Марія Оксентіївна відкрила власну мистецьку школу оригінального декоративного малюнка, в яку запрошувала талановитих дітей.

Марія Примаченко померла 18 серпня 1997 року в рідному селі. Під час російського вторгнення в Україну, 27 лютого 2022 року згорів історико-краєзнавчий музей, де зберігалося близько 25 робіт Марії Примаченко. Частина картин з цієї колекції вдалося врятувати. Тимчасово їх зберігають у себе місцеві жителі.

(Початок на 6 сторінці)

Шуліка намагався підняти Качечку в повітря, але йому це ніяк не вдавалося.

Птаство шугнуло, хто куди.

На ставку все припинилося.

Сили покидали Качечку. З крила капала кров. Вода навколо забарвилася в червоне.

Саме тоді з очерету вихопилася Качка-сусідка. Вона сховала своїх каченят, а вже тоді кинулася на допомогу і кілька разів так дзьобнула Шуліку, аж той отетерів. Але їй дісталася – Шуліка боляче вдарив Качку по голові.

У ці хвилини нерівного поєдинку в повітря піднявся великий птах. Це був Лебідь. Він швидко наближався до Шуліки.

З верболозу й очерету випливали й інші птахи.

Шуліка зрозумів, що зараз йому будуть непереливки, й метнувся в небеса.

Лебідь подався за ним. Він гнав хижака, поки той не щез з очей.

Птаство з'юрмилося навколо потерпілих.

– Лікаря! Негайно лікаря!

– Але де його шукати?

– Я знайду! – вигукнув Сонячний Зайчик і майнув у далину.

Птахи доправили Качечку, якій було дуже зле, до її очеретяної хатинки. Сусідка Качка, на щастя, втратила лише кілька пір'їнок.

– Де наша хвора? – почувся строгий голос від дверей.

Усі повернулися і побачили лікаря Лелеку. У білому халаті й окулярах він мав дуже поважний вигляд.

Лелека вийняв з валізки слухавку та якісь блискучі інструменти й почав оглядати Качечку.

Тихо й навіть не кліпаючи, всі слідкували за кожним його рухом.

– Загрози для життя я не бачу, – нарешті промовив Лелека. – Хоча ситуація й не проста.

В усіх відлягло від серця.

Лікар склав Качечці переламане крило і заквапився додому.

– Якщо хворій погіршає, дайте знати. Ви маєте найпрудкішого в світі гінця, – і він з усмішкою поглянув у бік Сонячного Зайчика, аж той зашарівся.

...Поки Качечка одужувала, їй охоче допомагали всі мешканці ставка.

Прикра пригода з Шулікою не тільки здружила їх, а й змусила подбати про безпеку. Щодня й щоночі вони виставляли варту і пильно стежили, щоб ніякий капосник не підкрався до них непомітно.

А Сонячний Зайчик дивився на птахів і думав:

– Де є дружба й допомога, там ніякий ворог не страшний!

І це насправді так.

Вивчаємо англійську

З Іриною Савіною

1. Прочитай вірш та розкажи українською, про що в ньому йдеться.

WELCOME!

Goodbye, vacation!
Hello to school!

Hello new class,
Goodbye summer pool.

Vacation time is over,
Fall time is here.

Now we welcome
A new school year.

2. Розглянь клас. Чи схожий він на твій? Розмалюй малюнок за вказівками.

1. blue 2. dark green 3. green 4. orange 5. dark red 6. yellow
7. grey 8. purple 9. brown 10. pink 11. peach 12. beige

3. Прочитай слова та запиши їх в алфавітному порядку поруч із цифрами.

desk	1.
teacher	2.
notebook	3.
chalk	4.
backpack	5.
pencil	6.
test	7.
crayon	8.

4. Поміркуй, чого тобі більш за все хотілось би зробити по поверненню до школи. Намалюй малюнок і опиши його англійською.

Прапор України

Україна є молодого державою, яка здобула незалежність зовсім недавно. Цього року країні виповнюється всього 33 роки. Як більшість країн світу, Україна має кілька національних символів, в яких відображена наша історія і наші прагнення. До таких державних символів відноситься *гімн*, *герб* та *прапор*. Один із головних українських символів – *прапор України* – у сьогодишньому вигляді було затверджено в 1992 році Верховною радою. А починаючи з 2004, щорічно 23 серпня відзначають День Державного Прапора України.

Державний прапор України – це стяг із двох рівновеликих горизонтальних смуг синього й жовтого кольорів. Співвідношення ширини прапора до його довжини 2:3. Кольори, які зображені на українській символіці, мають декілька трактувань. Із релігійного погляду, жовтий уособлює Творця, а блакитний – усе земне. За іншою версією, це символи двох головних стихій природи: води та вогню. Та найпоширенішим є варіант, де синій на прапорі символізує небо, а жовтий – колосся пшениці, якою так багата наша земля.

Окремі сучасні дослідники виводять традицію вживання жовто-синіх кольорів ще з язичницьких часів. Вони також уживалися на гербах руських земель, князів, шляхти й міст середньовіччя і раннього нового часу. Перші згадки об'єднання синього і жовтого кольору на офіційній символіці датовані 1256 – це був герб Львова із зображенням жовтого лева на блакитному тлі. Також золотий і синій кольори використовували на гербі Галицько-Волинського князівства.

Сучасний синьо-жовтий прапор був уперше публічно зафіксований 25 червня 1848 року у Львові, в період українського національного відродження в Галичині та Буковині. Головна Руська рада оголосила своїм гербом лева на блакитному тлі й синьо-жов-

тий прапор. Саме після цього синьо-жовтий стяг набув усе більшої популярності в українців. А після Революції 1905 року його почали використовувати й у Наддніпрянській Україні.

У 1917-1921 роках, під час Української революції, цей стяг був державним прапором Української Народної Республіки (УНР) й Української Держави (1918 рік). Щоправда, державний прапор УНР був жовто-блакитним (жовтий – зверху, блакитний – знизу). Але у такому вигляді прапор проіснував недовго і його знову змінили на синьо-жовтий. У 1938-1939 роках такий стяг був прапором Карпатської України, у 1941 році – Української Держави.

За радянських часів стяг було повністю змінено. У Радянській Україні не могло бути й мови про поширення жовто-блакитних кольорів. Зберігання такого полотнища вважалося злочином. За це засуджували на 2 роки позбавлення волі. Тим не менше, у 1950-1980 роках органи КДБ регулярно повідомляли про вивішування жовто-синього стяга в населених пунктах України. У ті часи ширилися вигадки, що синьо-жовті фарби запозичені Мазепою зі шведського прапора тощо. Навіть слова «блакить» і «блакитний» замінювалися на російські «голубий», «лазуровий». Історичні жовто-сині кольори повернулися вже після проголошення незалежності України у 1991 році.

У 2014 найбільший прапор розгорнули в Артемівську (із 2016 перейменовано на Бахмут) – 300-кілограмовий біколог площею 2400 м². Найдовший сягає 9,5 км і знаходиться на Тернопільщині. У Житомирі можна побачити найбільший прапор на фасаді будівлі. Дніпровський прапор у 2018 має 2 рекорди: як найбільший прапор над містом і як прапор з найвищим древком (висота 72 м).

Тетяна СТРОКАЧ

Моя Україна

(акро-вірш)

Моя найкраща в світі сторона,
Одна-єдина рідна наша мати!
Яка ж ти неповторна, осяйна.

У мирі тут ми хочемо зростати!
Квітучий краю, чарівна краса
Річок, лугов, лісів, полів безкрайніх.
А ці бездонні сині небеса!
Їх неосяжність просто незвичайна!
Надія, віра в серці не згаса,
А ще любов, безмежна, життєдайна!

Віктор ТЕРЕН

Не забудь!

Ще малий, але ж сміливець –
Сам біжить у гай...
Ти, мій хлопче, українець –
Те запам'ятай.

Ще мала, а по барвінок
Вже ходила в гай...
Ти, дівчатко, українка –
Тож не забувай.

Вирина стежина рідна
З теплої трави...
Мати наша – Україна,
Не забудьте ви.

Олександр ОЛЕСЬ

Рідний наш прапор

Синій, як море, як день, золотий –
З неба і сонця наш прапор ясний.
Рідний наш прапор високо несім!
Хай він, уславлений, квітне усім!

Гляньте, на ньому волошки цвітуть,
Гляньте, жита в ньому золото ллють.
З жита й волошок наш прапор ясний.
З неба і сонця, як день весняний.

Ксенія БОНДАРЕНКО

Наша ненька – Україна

Я – зерня, ти – колосочок,
Я – дочка, а ти – синочок,
Я – верба, а ти – калина,
Наша мова – солов'їна!

Я – озерце, а ти – море,
Я – гора, а ти – простори,
Я – лісок, а ти – тополя,
Я – свобода, а ти – воля!

Я – криничка, а ти – сонце,
Я – хатинка, ти – віконце.
Українська ми родина,
Наша ненька – Україна!

Розквіт громади

? Відгадай

Ой цвіте на Україні красне літо
Ой збирають чорноброві в гаї квіти,
В'яжуть стрічку й квіточку в стіжок,
Щоб до танцю вратись в оберіг –

(Вінок)

В лісі вирізана,
Гладенько витесана.
Співає, заливається.
Як називається?

(Сопілка)

Стебельце – шорстка драбинка,
У серединці – чорна вуглинка,
Пелюстки блискучі, як лак.
Це квітує червоний...

(Мак)

В кожному колосі зерно
Світиться янтарне,
Бо трудились на землі
Люди всі ударно.
Наче сонце, на столі
Свіжа паляниця...
Бо на славу уродила
Золота...

(Випнати)

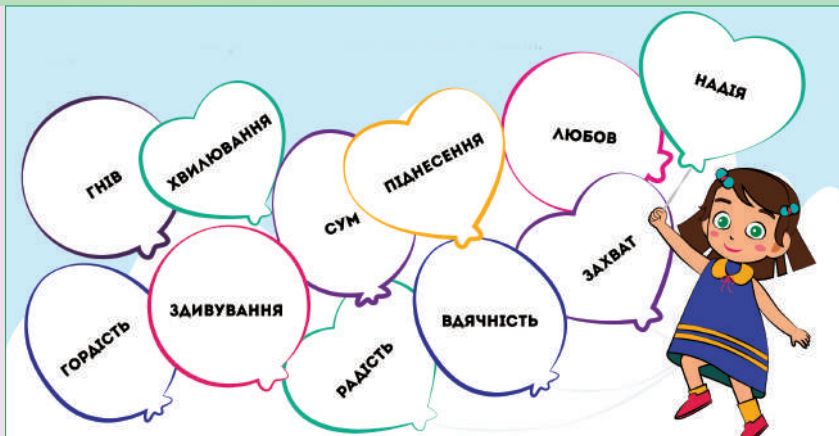

Тематична картка «Україна та її символи»

1. Прочитайте загадку і впишіть у кружечки назву країни.

Зацвітає калина,
Зеленіє ліщина,
Степом котиться диво-луна,
Це моя країна,
Це моя Батьківщина,
Що, як тато і мама, одна.

У ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ .

2. Україна сьогодні – незалежна держава. Вона відновила незалежність внаслідок розпаду Радянського Союзу й проголошення незалежності.

Обведіть дату, коли Україна проголосила День Незалежності.

- а) 1 грудня 1900 року;
- б) 24 серпня 1991 року;
- в) 1 березня 2000 року.

3. Кожна держава керується Конституцією – основним законом держави, що визначає суспільний і державний лад, виборчу систему, принципи організації та діяльності державних органів, основні права й обов'язки громадян.

Коли Верховна Рада України ухвалила і ввела в дію Конституцію? Обведіть правильну відповідь.

- а) 8 березня 1900 року;
- б) 28 червня 1996 року;
- в) 1 червня 2024 року.

4. Які емоції ви відчуваєте у День Незалежності України?

Замалюйте повітряні кульки з відповідними словами.

5. Уважно розгляньте малюнок. Доберіть слова, що позначають народні символи України. Запишіть їх у нижчеподану таблицю: у першу колонку впишіть ті, що відповідають на питання «що?», а в другу – на питання «хто?».

Хто?	Що?

6. Продовжіть речення, запишіть усі дані і виконайте обчислення. Ви дізнаєтеся, скільки років Україна є незалежною.

Рік проголошення незалежності України –

Теперішній рік –

Виконай обчислення й довідайся, скільки років незалежності України.

7. Вправа-змагання «Народні символи України».

Прочитайте і обведіть правильну відповідь. Переможцем стане той, хто найшвидше правильно виконає усі завдання.

1). Національний символ України. Його дарують, ним обмінюються на Великоднє свято.

- * ковбаса;
- * писанка;
- * голубці.

2). Дерево, яке оспівується в народних піснях, у віршах. Воно освячується в церкві перед Великоднем і вважається засобом від злих сил.

- * вишня;
- * верба;
- * калина.

3). Кущ, оспіваний в українських народних піснях. Вважається символом дівочої вроди.

- * рожя;
- * терен;
- * калина.

4). Поширене в Україні дерево, з яким в українських народних піснях і переказах порівнюють струнких дівчат.

- * тополя;
- * яблуня;
- * груша.

5). Чим прикрашають голову українські дівчата.

- * стрічки;
- * вінок;
- * хустка.

6). Національний символ України. Матері дарують його своїм дітям на щастя, на долю, відряджаючи у далеку дорогу.

- * торба;
- * пасок;
- * рушник.

8. Прочитайте твір Зірки Мензатюк «Український прапор». Намалюйте до нього ілюстрацію.

Марійка сиділа й малювала. Спочатку взяла блакитний олівець:

– Хай небо буде погідне, ясне! – сказала вона й намалювала небо.

– У небі хай сяє сонечко, – сказала вона і взяла жовтий олівець.

Намалювала сонце, і небо повеселішало.

А внизу поле, чорне та сумне.

– Розвеселімо його! – мовили жовта і блакитна барви.

Взялися за рученьки і злинули додолу: одна блакитним дощиком, друга – ясным проміннячком.

У чорній землі спала насінинка. Пробудилася та й каже:

– Як мені хороше! Дощик мене напоїв, сонечко зігріло.

Буду я проростати.

І над землею піднявся зелений паросток. І другий піднявся, і третій, і тисяча тисяч веселих зелених паростків!

– Тепер же я знаю, – засміялася Марійка, – де жовте і блакитне удвох, там настає весна! Бо разом вони дають зелену барву.

Відклала олівці і замилувалася. Гарна жовта барва з блакитною! Як сонечко з небом. Як волошка з пшеницею. Як наш прапор.

Рубрику підготувала Людмила Дорош

Зроби своїми руками

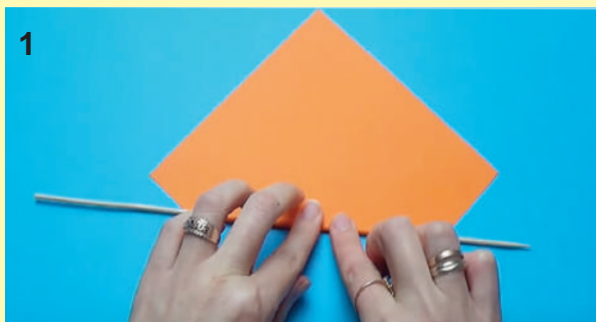
Прапор України

З Людмилою Дорош

Щороку, 23 серпня, українці святкують День Державного Прапора. Це важливе свято, яке підкреслює значення національного символу та його історію. Це можливість для українців висловити свою патріотичну пристрасть і гордість за свою країну. Тож цього разу ми навчимо вас робити український прапор, який може стати як самостійною поробкою, так і прикрасою патріотичної листівки.

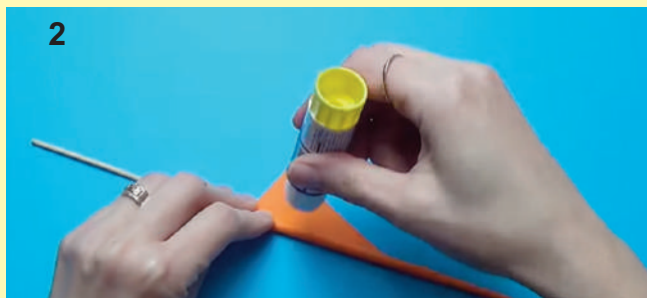
Щоб зробити аплікацію прапора, нам потрібні: довга й тонка дерев'яна паличка, кольоровий гофрований папір (блакитний, жовтий), кольоровий папір для держака, ножиці, клей.

1. Виріжте з оранжевого паперу квадрат розміром 15х15 см. Покладіть його перед собою, на нижній край покладіть паличку і, загнувши кутик паперу на паличку, починайте накручувати. Тримайте міцно й намотуйте щільно (мал. 1).

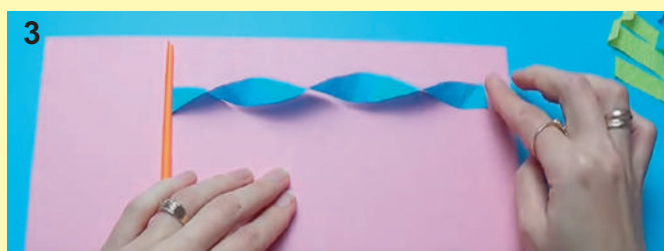

2. Намотавши майже увесь квадрат на паличку, залиште вільним невеличкий кінчик квадрата. Намажте його клеєм і домотайте до кінця. Обережно притисніть пальцями, аби намазаний клеєм кінчик щільно приліг до держака. Притримуючи пальцями, обережно витягніть паличку. Держак готовий (мал. 2).

3. Приготуйте з гофрованого паперу по три стрічки блакитного та жовтого кольорів роз-

міром 1.5х20 см. На аркуш паперу А4 наклейте держак, зроблений у 2 пункті. А тепер починайте приклеювати стрічки: приклеївши лівий край біля держака, поверніть стрічку 4 рази таким чином, щоб вона стала хвилястою, як на малюнку. Кінчик стрічки намажте клеєм і приклейте до паперу (мал. 3).

4. Подібним чином приклейте й решту стрічок. Слідкуйте, щоб між стрічками не було пробілів, а справа приклеєні стрічки утворювали одну лінію. Із жовтого квадрата 2х4 см виріжте ромб і приклейте на верхівку держака (мал. 4). Прапор готовий!

Барвінкова Україна

Темп вальсу

Слова: Ольги Голеги

Uk - ra - ї - на — мов ца - рів - на. За - квіт - ча - на у бар -
- ві - нок. А бар - ві - нок зе - ле - нень - кий цві - те не - бом го - лу
Приспів:
- бень - ким. У кра - ї - ні бар - він - ко - вий — всі ма - ля - та бар - він -
- ко - ві. Бар - він - ко - ві всі ма - лень - кі — не - по - си - ди ве - се - лень - кі!

Україна – мов царівна.
Заквітчана у барвінок.
А барвінок зелененький
Цвіте небом голубеньким.

Приспів:

У країні барвінковій –
Всі малята барвінкові.
Барвінкові всі маленькі –
Непосиди веселенькі!

Як барвінок, всюди в'ються,
Все встигають, все сміються.
І співають барвінчата,
Як у гаї солов'ята.

Приспів.

Трава і сіно на Степана Сінника

Сторінка народознавства з Ольгою Сенишин

У народі 15 серпня називають днем святого Степана Сінника, бо в це народне свято відзначали закінчення сінокошу – останній покіс трави, яка відросла на вже скошених луках. Люди, які вже зібрали все сіно, збиралися і влаштовували сімейні застілля. Ті селяни, які ще не закінчили збір, у свято не косили, але прибирали вже заготовлене сіно від дощів.

Сінокоси завжди були улюбленою роботою для селян. Заготівля сіна була дуже важливим заняттям, адже ця трава мала забезпечити кормом худобу на цілу зиму. Косити починали з самого ранку, коли ще не зійшла роса. Казали: *«Коси, коса, поки роса, а як роса додолу, то ми додому»*. Сприятливими для заготівлі сіна є сонячні, погожі дні, а дощі були істотною проблемою, що й відбито в прислів'ях: *«Як сіно косять, то дощів не просять»*, *«Роби сіно в погоду, бо зогниє в негоду»*, *«Не в дощ, а в годину сіно гребуть»*.

Зрізана косою трава лягала в широку смугу, яку називали прокіс або покіс. Підсохле сіно з кожного покосу згрібали дерев'яними граблями в довгу купу – вал, валок, і це називається валкуванням. Із валків потім складали маленькі стіжки – копиці, а це називається копиченням. Із копиць робили великі стоги, скирти, і це називається стогуванням. У дощову погоду сіно доводилось укривати. Після закінчення косовиці сіно відвозили до сінників (сіновалів), складали під накриття-обороги.

Косити в поле йшли передусім дорослі чоловіки. Часто сусіди збиралися і допомагали косити та збирати сіно один одному. Коли викошували в одного, йшли до інших. Господар, у якого косили, мав погдувати помічників 3-4 рази на день. А для юнаків косовиця була свого роду ініціацією. Вважалося, якщо молодий хлопець йде на косовицю і нарівні з усіма справляється з роботою, то йому вже можна парубкувати – відвідувати вечорниці та інші зібрання молоді. Для такої роботи зазвичай надягали свій найкращий одяг. Для молоді це ще й був привід по красуватися один перед одним і, можливо, зустріти судженого або суджену.

Перед тим, як приступити до роботи, обов'язково казали: *«Боже, допоможи»*. Також просили у Бога та

святих Петра і Павла хорошої погоди. Перший жмут трави з покосу відкладали. Його забирали додому і засушували. Потім ним годували худобу, яка хворіла. Наші предки вірили, що так тварина швидше одужає. До речі, аби розвеселитися та підбадьорити один одного, косарі говорили різні примовки та співали пісні. І хоча це час Петрового посту, священни-

ки до цього ставилися із розумінням і співати не забороняли.

Коли завершували сінокіс, казали: *«Дякую, Боже, за допомогу»*. На Поділлі, Волині, в Центральній Україні, коли зробили останній покіс, із трави формували маленький віночок чи косу, давали її дівчині, яка несла це господарю. Той у відповідь давав їй солодощі або гроші. Вінок вважався освяченим, тож його не можна було викидати чи топтати. Пізніше його або спалювали в печі, або годували ним худобу.

А після завершення сінокошу обов'язково проводили гостину з музикою, танцями й обрядовими стравами. Зокрема, на Поділлі в цей день варили розсіл із півня або курки. У більшості регіонів на стіл в основному ставили пісні страви із сезонних овочів і фруктів, млинці з медом, наливки і медовуху. Заборонялося бурхливо веселитися, не можна було вживати продукти тваринного походження через піст, зате дозволена гаряча їжа з олією.

Народне свято Степана Сінника вважається також дуже вдалим для збору будь-яких цілющих рослин. Із трав дівчата плели «Степанів вінок», який відганяв будь-яку нечисть від дому і приносив здоров'я членам родини. Його ставили вдома в кутку під іконою. Потрібно було зібрати більше 12 різних лікарських трав. Вважалося, що в ньому живе цілюща сила духу полів. І щоб розбудити її, треба було зробити відвар із декількох травинок вінка та вживати його, коли хтось застудиться. Вірили, що сила вінка зберігалася до наступної весни. У наші дні, все більше людей після десятиліть лікування медичними синтетичними препаратами повертаються до народного лікування травами, бо вважають його менш шкідливим і більш надійним. Як і наші предки.

Пишаємося нашими дітьми!

*Сіретський ансамбль «Коломийка» Союзу українців Румунії
на Міжнародному фольклорному фестивалі «Костоскі»
в Охридї, Північна Македонія*

*Учасники літнього табору, організованого Сатумарською філією
Союзу українців Румунії*